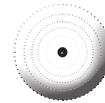

בלבביפדיה מחשבה	בלבביפדיה עבודת ה'
יתקיים אי"ה כל יום רבעי	יתקיים אי"ה כל יום חמישי
רח' קדמון 4	רח' הרב בלוי 33
חולון	ירושלים
20:30	20:30

צורת אדם
בנושא גלגל העין
יום שלישי כא' אדר
רח' הרב בלוי 33
ירושלים 20:30

בלבבי משכן אבנה

פרשת תצוה ♦ תשפ"ו ♦ #438

תוכן הגיליון

- נקודה מתוך הפרשה ..... עמוד א'
- לחיות את הפרשה ..... עמוד ב'
- ליקוטים ..... עמוד ב'
- סוגיות במחשבה ..... עמוד ז'
- שולחן ערוך עם ביאור בלבבי משכן אבנה ..... עמוד י'
- עץ חיים עם ביאור בלבבי משכן אבנה ..... עמוד יא'
- עץ חיים עם פירושים על התורה - ועל העבודה ..... עמוד יד'
- פורים** ..... עמוד טו'

נקודה מתוך הפרשה

חיבור החושן והאפוד

וכ"ה אותיות של בשכמל"ו וכו', שמע הוא ה' אחד, והם ששה משמותם הכתובים באבן א', ובשכמל"ו הוא שמו אחד והם כ"ה אותיות השניים וכו', ואחר שיחדו שני יחודים הנז' היה צריך ליחד היחוד השלישי של אחדות ישראל וכו', לכן נחרתו על החשן שמות ב"י להורות על אחדותם ע"י אהרן וכו', והיה צריך לחבר החשן אל האפוד שיתחבר יחדו ישראל גוי אחד בארץ אל יחוד ה' אחד ושמו אחד, ולא יזח האפוד החשן מעל האפוד, עכ"ל, עיי"ש. ולא יזח, לשון ניתוק, כמו ש"ר"י (על אתר), שלא יהיה ניתוק בין אחדות ה', לאחדות ישראל.

ועוד חושן לצד פנים, וזהו אחדות עם אפוד שהוא לצד אחרי, והבן. אפוד גימטרייה אמן, וכח האמן - אמונה, הוא שרש ופרי לתיקון החושן, אותיות נחש. ועין מצודות דוד (לרדב"י, מצוה ש"ח). ועיין עוד, ספר הליקוטים (על אתר), ודגל מחנה אפרים (על אתר).

ובכללות הוא חיבור זכר ונקבה, חושן - זכר, אפוד - נקבה. עיין אוצר החיים (קאמרון, על אתר). ועיין זוה"ק (ח"ב, רלא ע"א), ולכך הם עשויים שניים ואח"כ מחוברים, כדוגמת זכר ונקבה.

עוד ביאר החת"ס (על אתר), וז"ל, האפוד מכפר על ע"ז, והחשב על מחשבת (חשב לשון מחשבה) ע"ז, כמעשהו ממנו הוא, כי כתב הרמב"ן (דברים כט. יז) מי שלא הרהר בע"ז לא יוליד מעשה בה, וא"כ המחשבה כמעשהו, עכ"ל. ולגבי ע"ז חשיב מחשבה כמעשה, ולכן הם מחוברים יחדיו.

קול הפעמונים

וכתב החזקוני (על אתר), וז"ל, וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ. כדי שידעו זמן העבודה, ובכך יכוונו ליבם לאביהם שבשמים, עכ"ל. והיינו צירוף קול המעיל עם קול הכהן, בצירוף כוונת הלב של העומדים שם יחדיו, ודו"ק. והוא חיבור מעשה - דיבור - מחשבה.

וכתב בבעל הטורים (על אתר), וז"ל, וְנִשְׁמַע. ג' במסורה. וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּבֵאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ. כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע (שמות כד. ז), עכ"ל. והיינו שְׁנַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע מצרף עשייה עם שמיעה, וכן הכא מצרף שמיעה עם עשייה, כנ"ל.

והוא תיקון חטא אדה"ר, ששם נאמר (בראשית ג. ז) אֶת קִלְעָה שָׁמַעְתִּי בְּגֹן וְאֵינִי כִּי עֵירָם אֶנְכִּי וְאֶחָבָא. ודייקא כאן כשבא לפניו ית', וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּבֵאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ לְפָנָי ה', בבגד כהונה היפך פי עֵירָם אֶנְכִּי. ושורשו במתן תורה, ששם פסקה זוהמתן מחטא עץ הדעת, והבן.

וכתב בבעל הטורים (הב"ל), וז"ל, ונשמע. ג' במסורה וכו', וְנִשְׁמַע פְּתָגָם הַמְּלָךְ (אסתר א. כ), עכ"ל. והיינו, כי כאשר נכנס הקול דתיקון לפני ה', אזי זוכה זה לראות זה, לשמוע את קול המלך, קול ה', וְנִשְׁמַע פְּתָגָם הַמְּלָךְ, וזהו זמן מתן תורה, שאמרו נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע, ואזי זכו לשמוע את קול ה', עשרת הדברות. וזהו סיפא דקרא, וְלֹא יָמוּת, דלא כחטא אדה"ר, ששמע קול ה' ונחבא כנ"ל, ואזי אומר לו הקב"ה גזירת המיתה, עֶפְרָא אֲתָה וְאֶל עֶפְרָא תָשׁוּב (בראשית ג. ט), ולהיפך בתיקון, במתן תורה, שפסקה זוהמתן, ופסקה מהם מיתה, (כמ"ש בריש ע"ז), וכן הכא כתיב, וְלֹא יָמוּת, ודו"ק.

כתיב (שמות כח. כח) וַיִּרְכְּסוּ אֶת הַחֹשֶׁן מִטְּבַעְתָּיו אֶל טְבַעַת הָאֶפֶוד בְּפִתִּיל תְּכֵלֶת תְּכַלְתֵּל לְהַיּוֹת עַל חֹשֶׁב הָאֶפֶוד וְלֹא יִזַּח (פרש"י - לשון ניתוק) הַחֹשֶׁן מֵעַל הָאֶפֶוד. ומה טמון בחיבור החושן והאפוד?

ביאור מורינו הרב שליט"א

כתיב (שמות כח. כח) וַיִּרְכְּסוּ אֶת הַחֹשֶׁן מִטְּבַעְתָּיו אֶל טְבַעַת הָאֶפֶוד בְּפִתִּיל תְּכֵלֶת לְהַיּוֹת עַל חֹשֶׁב וְלֹא יִזַּח הָאֶפֶוד מֵעַל הָאֶפֶוד.

וכתב בצרור המור (פרשת תצוה), וז"ל, בביאור הבגדים התחיל מהחשן, שהוא הנבחר מהם. ובמעשה התחיל מהאפוד. מפני שהחשן הוא מושם עליו. והוא קודם לו במעשה. כמו שכתוב וְלֹא יִזַּח הָאֶפֶוד הַחֹשֶׁן מֵעַל הָאֶפֶוד. באופן שלא היה האפוד אלא כמו תיקון והכנה לשים החשן. וזהו לשון אפוד כמו וַיִּאֲפֹד לוֹ בּוֹ (ויקרא ת. ז). וְאֶפְדָּתָ לּוֹ (שמות כט. ה). לכן אמר (שמות כח. ח) וְחֹשֶׁב אֶפְדָּתוֹ אֲשֶׁר עָלָיו, ולכן היה מוכרח לעשות האפוד בראשונה לשים החשן עליו. אחר שהוא היה כמו מושב ותיקון לחשן, עכ"ל.

והיו מחוברים בטבעות יחדיו. ומהות החיבור, כתב המלבי"ם (רמזי המשכן וכליו), וז"ל, שהאפוד היה מלבוש מיוחד לעע"ז כנודע, וכנגדם היה מלבוש מיוחד לעובדי ה' אחד. שבו היו נכרים המיוחדים לעבודה, ולציינין איך עובדי ה' מיוחדים את שמו ביחוד השלם היו שמות ב"י כתובים על אבני האפוד, כ"ה על אבן זה וכ"ה על אבן השני, שמזכיר כ"ה אותיות של שמע

כתיב במעיל (שמות כח. לג) וְעִשְׂיָתָ עַל שׁוּלְיוֹ רְמוֹנֵי תְּכֵלֶת שׁוּלְיוֹ סָבִיב וּפְהָב בְּסָבִיב. וכן (שם כח. לה) וְהָיָה עַל אֶהָרֹן לְשֵׁרֵת וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּבֵאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ לְפָנָי ה' וּבְצֵאתוֹ וְלֹא יָמוּת. ומה נרמז וטמון, בקול הפעמונים?

ביאור מורינו הרב שליט"א

כתיב (שמות כח. לה) וְהָיָה עַל אֶהָרֹן לְשֵׁרֵת וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּבֵאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ לְפָנָי ה' וּבְצֵאתוֹ וְלֹא יָמוּת.

וכתב הרמב"ן (על אתר), וז"ל, ביאור למצות הפעמונים, כי מפני שאין בהם צורך בלבישה, ואין דרך הנכבדים לעשות להם כן (ובגדי כהונה נוצרו לכבוד ולתפארת), לכן אמר כי צוה בהם בעבור שישמע קולו בקדש, ויכנס לפני אדונו כאלו ברשות, עכ"ל.

אולם אמרו (ערכין טז ע"א), וז"ל, מה קרבנות מכפרין, אף בגדי כהונה מכפרין וכו', מעיל מכפר על לשון הרע, אמר הקדוש ברוך הוא: יבא דבר שבקול ויכפר על מעשה הקול, עכ"ל. והיינו שדין קול אינו חיצוני למעיל, אלא זהו מהות המעיל, ולכך המעיל מכפר ע"י השמעת קול, והבן היטב.

וכתב רבנו בחיי (על אתר), וז"ל, וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּבֵאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ. קולו של אהרן, כי בבאו אל הקדש בלבישת שמונה בגדים בטכסיס הזה ישמע קולו ותהיה תפלתו מקובלת, ויכלול עוד קולו קול המעיל בהרעשת הפעמונים, עכ"ל, עיי"ש. והיינו שנכלל קול המעיל שלו בשם הכהן, עם קולו של הכהן עצמו, ועי"ז יחדיו ישנו כפרה, והבן.

להעלות נר תמיד (שמות כז, כ)

יזיזהו מקבלה זו. חשוב מאוד מאוד מאוד, שקבלה זו תהיה קטנה בכדי שיהא לה קיום. וקבלה זו ראוי שתהא בדבר שנותן לאדם אור וחיות ולו במועט. על דרך הכלל 'תפסת מרובה לא תפסת, תפסת מועט תפסת'.

נקודה קטנה זו בכמות, נצרך שתהא לאדם מקור חיות. ובכל פעם שמקיימה יכוון לעשותה מתוך חיות ושמחה, כי זהו מקור חיותו, כח הקבע בנפש.

ראוי לקרוא לה - 'הקבלה הקטנה שלי הקבועה'.

קבלה קטנה בקביעות

יש 'נר תמיד' במנורה, וכנגדו יש 'נר תמיד' בנפש. וכשם שזה תמיד במנורה - לא יכבה. כן נר תמיד שבנפש - לא יכבה.

נר תמיד זה בנפש ענינו, כח קביעות בנפש, שלעולם הנפש לא זזה ממנו. והוא שורש אורו הקבוע.

למעשה

נצרך לאדם לקבל קבלה אחת קטנה, אולם קבלה באופן שתהא קבוע. וכל דבר שבעולם לא

ליקוטים בפרשה

וַיִּקְחוּ אֵלֶיהָ שֶׁמֶן זַיִת זָךְ כֶּתִיב לְמַאֲוֵר (כז כ)

שהוזכר השתא ההגדרה היא שכאשר הוא זך יותר א"כ גדר מציאות האור מתפשט במציאות הכלים ועל ידי כן מה שמאיר כאן עכשיו הוא שהכלי עצמו הופך להיות מציאות של אור, ועל מנת כן לוקחים את הכלי הזך ביותר שישנו שזהו ה'שמן זית זך', שהשמן זית זך הוא בעצם ההכפלה של מציאות האור, ב' פעמים אור עם שתי התיבות ועם הכולל עולה זית, כלומר שזה השמן זית זך להאיר את מציאות האור שיאיר בתוך מציאות הכלי, שימשיך את מציאות האור למציאות הכלים, זהו הדבר שבו נעשה שורש ההארה.

יש מציאות של אור היום ויש את הזמן של 'תשקע החמה', כאשר החמה שוקעת היא מגבילה ומצמצמת את מציאות האור, ולפי"ז כאשר נאמר במצות נר חנוכה להדליק נר חנוכה משתשקע החמה, - ברור לכל בר דעת שאין כוונת הדבר שמדליקים אור חדש משתשקע החמה, לא זה גדר ההדלקה, אלא גדר ההדלקה עניינו להמשיך את הארת היום בלילה זהו הגדר של מצות נר חנוכה.

במנורה שבבית המקדש מצות הדלקתה היתה מערב עד ערב, כלומר היא מתחילה בערב והיא מסתיימת במציאות הערב, זה מהלך אחד של הדלקה שהיה בבית המקדש שמתגלה במנורה, אבל האור שמתגלה בימי החנוכה שמדליקים משתשקע החמה זה לא מקביל לגמרי למדרגת המנורה אלא יש בו גם בחינה הפוכה, ממשיכים את מציאות הארת היום גם לאחר הזמן ששוקעת החמה ומסתלקת ההארה של היום, שכאשר מדליקים את אותו אור ממשיכים את אותו אור שהיה ביום לתוך מציאות הלילה, זה גדר מצות נר חנוכה. ההארה של נר חנוכה היא אותו הארה של האור שקיים, ועכשיו מתגלה שהמציאות של הכלי נזדכך, נעשה בכלי מציאות של זיכוך ועל ידי כן הכלי עצמו הופך להיות מציאות של אור.

זהו הגדר במה שההדלקה היא באופן של "שמן זית זך כתיב למאור" כמו שנאמר במנורה, אז בוודאי - ככל שהוא זך יותר הוא מאיר יותר, אבל בעומק בערכין

כאשר מתגלה שורש הדבר שמוצאים פך שמן אחד חתום בחותמו של כהן גדול ונעשה הנס והוא דלק שמונה ימים, כלומר שמאיר התפיסה שהכל חוזר לאחד והוא לא נפרד.

זה נקרא אכל דתיקון שהוא אותיות כל - א' א' - כל, כלומר ששורש ההיפרדות של כל דבר זה מכח שהוא מציאות של שנים אבל כשמתגלה האכילה דתיקון שהיא השורש של האכילה העליונה, - לא רק אכילה במדרגת מזבח ששם יש את ג' חלקי האכילות שנתבארו ולמטה מכך האכילה של ברור טוב ורע באכילת כהנים ובאכילת הבעלים של הקרבן.

אלא מתגלה השורש של אכילת המזבח מכח מדרגת אכילת המנורה ששם האכילה היא בבחינת "אש אוכלת

לזכך את כח הגבול מעביותו.

אבל מדרגת ה'אין סוף' המתגלה בתורה שבעל פה, שם אין גבול ואין סוף.

וזהו א"כ השמחה לגומרה של תורה כיון שהשמחה ביסודה היא מדרגה של יציאה מן הכלים ומן הגבול כידוע עד מאד, והדוגמא השורשית והידועה - "כי בשמחה תצאון", כלומר שביציאה נמצאת השמחה, וזה מה שמוגדר בעומק בלשון רבותינו ששמחה היא 'רעותא דליבא' משום ש'רעותא דליבא' היא המדרגה שמעבר לגבולות הכלי. - כל זמן שהדבר נמצא בתוך גבולות הכלי, הרי שהשמחה היא איננה שמחה שלימה, ורק כשהאדם בוקע את גבולות הכלי, אזי מתגלה יסוד השמחה השלימה באופן של המשכה מעבר לגבולות הכלי. - זה העומק של המדרגה הנקראת שמחה".

וזהו ה'שמחה לגומרה של תורה', כלומר, זה לא רק שמחה כפשוטו על מה שגמרו את התורה, אלא השמחה היא על מה שאור התורה ממשיך בגמרה של תורה - שזה גופא הגדר של שמחה כפי שנתבאר - וזהו שמחת התורה. (בלבביפדיה עבודת ה' ערך כן פורים)

ומהי הגדרת האורך והרוחב שבכל דבר ודבר - האורך שבו זהו כח הזכר שבו והרוחב שבו זוהי כח הנקיבה שמונח בו, וניתן דוגמאות ברורות לדברים - הרי זכר זהו מלשון זך - אור שזוהי הנפוש שבאור, כמו שנאמר במנורה "שמן זית זך", ומהי ההגדרה של אור זך לעומת אור שאיננו זך? - אז כפשוטו ככל שהדבר זך יותר כך הוא מאיר יותר, אבל בהגדרה מדוקדקת יותר, זה לא רק מצד דקות ההארה אלא שכאשר השמן הוא זך וממילא האור הוא זך הרי שנגלה בו האור באופן של אורך וזה גופא הנפוש של ההארה שהיא נגלית כקו דק של אורך, אבל ככל שהשמן איננו זך והאור אינו זך, הרי שהוא מתרחב לצדדים - וזה גופא שורש מציאות הרוחב.

ולפי"ז, הזכר נקרא זכר מלשון זך-אור כמו שנתבאר, כי בזכר נגלה הנפוש של ה'תורה אור' ששייכת לזכר, משא"כ הנקיבה שהיא בבחינת 'נר מצוה'.

כלומר - כאשר האור מתגלה כאור - זך זהו גילוי של מדרגת הזכר, מדרגת האורך שבאור, אבל כאשר נגלה מדרגת הנקיבה הרי שנגלה הרוחב, ה'נר מצוה', - וכשזה במדרגת הנר זה יכול להתפשט גם עד גדר של נר הבדלה

אש" אכילה עליונה, שם במדרגה העליונה של האכילה - להבין עמוק - כאשר יש שמן זית זך היינו שאין לו את העכירות של העביות, כלומר שאין לו את הפסולת, - זהו הדין 'טיפה ראשונה למנורה', בטיפה ראשונה מתגלה בה ה'אחת', ומתגלה בו מציאות ה'אחת' שהאכילה והדיבור הוא מאותה מדרגה גופא, זה עומק נקודת החיבור שמתגלה מכח הארתה של מדרגת התורה, היפך המציאות של יון כמו שנתבאר כח התנגדותם.

כשהארה הזו מאירה לאחר מכן גם הטיפה שניה שמתפשט ממנה למנחות שהוא אכילת מזבח, זה לא מדין טיפה שניה כפשוטו אלא זה שניה במדרגה שהיא מצטרפת ל'אחד' שהאכילה והדיבור נמצאים שניהם באותו מדרגה באותו שורש של כח עליון, זה עומק נקודת אחדותם שמתגלה מכח 'הנרות הללו'. (בלבביפדיה עבודת ה' ערך אכל)

הסעודה לגמרה של תורה היא על המעבר מתורה שבכתב לתורה שבעל פה, וזה א"כ שורש השמחה כמה שעוברים מתורה שבכתב לתורה שבע"פ.

וביאור הדברים - הרי לתורה שבכתב יש גבול ומידה, ולכן כמו שנתבאר לעיל, בכתב יש מציאות של אותיות מנצפ"ך שהם אותיות סופיות - מחמת שיש לתורה שבכתב סוף.

משא"כ התורה שבע"פ היא 'ארוכה מארץ מידה ורחבה מני ים', ולכן אין בלשון הקודש מבחינת הגיית האותיות בע"פ אלא כ"ב אותיות ללא אותיות סופיות.

ודייקא מצד הכ"ב אותיות שבעל פה מתגלה מדרגת "נגילה ושמחה בך, בך בקודשא בריך הוא, בך בתורה", כלומר שכמו שקודשא בריך הוא אין לו סוף כך לאורייתא אין סוף כמו שאומרים חז"ל, וזה א"כ העומק הפנימי שמתגלה בכ"ב אותיות.

משא"כ בכ"ז אותיות של תורה שבכתב שכוללות את האותיות הסופיות, הם בבחינת תורה של שמן זית זך המתגלה במנורה כמו שאומרת הגמ' 'הרוצה שיחכים ידרים שמנורה בדרום', שם מתגלה הגבול שבבחינת האותיות הסופיות, ולכן נצרך שיהא במנורה שמן זית זך, משום שכל סוף יוצר עביות כדוגמת מחיצה וגבול וכפי שנאמר בקרא "שמתי חול גבול לים" (ירמיה ה, כב) שהחול הוא עב, ולכן נצרך במנורה שמן זית זך בשביל

* וזה הגדרה יסודית וברורה של המהות הפנימית של השמחה שהוזכרה כאן בתמצית.

עולה ר"ע, ודו"ק. עיין רמ"ז (שמות), ושורש דבריו בשער הכוונות.

ושורש כ"ז, איתא בשער הכוונות (דרושי העמידה, דרוש ו), הוא שם הוי"ה עם הכולל העולה כ"ז. ובפרטות, אחר אותיות י-ו, בשם הוי"ה שהם הזכרים, כנ"ל, באים אותיות ז-ך, ומתפשט מדרגת כ"ז, כמ"ש בזוה"ק (ח"א, קא, א) הוי"ה אלוקינו הוי"ה אחד. הוי"ה אלוקינו הוי"ה, הרי י"ד אותיות, אחד רזא י"ג אתון. והרי שעולה כ"ז. ועיין עץ חיים (שי"ד, פ"ז, מ"ב). וכח זה נגלה בשורש קומתם של ישראל, באבות ואמהות, כמ"ש הרמב"ן בספר האמונה והבטחון (פי"ג), שיש בהם כ"ז אותיות, עיי"ש (ועיין פרדס יוסף, ויקרא, כו, מב). ומשם נמשך שבח ישראל שמשבחים בכ"ז אותיות. עיין כלבו (סימן יא) וז"ל, בלדור ודור כ"ז אותיות, כנגד כ"ז אותיות התורה, וכן בנקדש שמך, וכן באתה קדוש, וכו'. רפואה בשמינית וכו', ויש בה כ"ז תיבות כנגד כ"ז אותיות התורה, וכן בפסוקי התורה ורפואה יש בה כ"ז אותיות, רפאות תהי לשרך (משלי, ג, ח), וכן, כי חיים הם למוצאיהם (שם, ד, כב), וכן בפסוק והיה אם שמוע (שמות, טו, כו), יש בו כ"ז תיבות, עד אני ה' רופאיך. והבן שכל שנגלה בדבר אור התורה בשלמות, כן נגלה בדבר מדרגת כ"ז.

ובפרטות יותר. עיין רמ"ז (בראשית) ג' אלפי ביתות דאותיות גדולות ובינוניות וקטנות. וג' פעמים כ"ז, גימט' אנכי, וגימט' כסא. עכ"ל. והבן, "אנכי" שורש הכל, כסא בחינת גילוי עליון לתחתון (ועיין עץ חיים, שער כד, פ"ה, מ"ק). והוא בחינת שם "אהיה", שמילוי דמילוי שלו עולה כ"ז אותיות (עיין שער הכוונות, דרושי ויעבור, דרוש ז', ועוד), שאהי"ה בחינת מה שעתיד להתגלות. כי השתא שאין הכסא שלם, נחסר שלמות גילוי הכ"ז, ז"ך. (רל"א שערם כ-ז)

שנאמר בו 'מצוה באבוקה' דהיינו שדינו הוא שלא יהא בו רק פתילה אחת אלא כמה פתילות שזה גדר של אבוקה שמכח חיבור כמה חלקים של הארה נוצר מציאות של רוחב. (בלבביפדיה עבודת ה' ערך ארך)

ויזכר אלקים את רחל. ז-ך, שורשו כ"ז אותיות התורה, כ"ב אותיות וה' סופיות, מנצפ"ך. ובהם עיקר הזיכוך, כי בהם תגבורת הדינים, ונצרך לזככם. והכח לזככם הוא ע"י הזכר, ז-ך, בעסקו בתורה, באותיותיה, ומי שאינו מתעסק בה ופועל הזיכוך, הוא אכזר, אר-זך. מתאכזר שאינו מזוכך.

וכן מי שעוסק בה אולם אינו עוסק בה כראוי, בבחינת "תורת אמת", אלא בבחינת מגלה פנים בתורה שלא כהלכה, בחינת כזב, כז-ב, במקום לזכך יוצר עיבוי אחר עיבוי, ויתר על כן עכירות.

והנה שורש הזיכוך מתגלה במנורה, שמדליקים בה בשמן זית זך. וכמ"ש בצרור המור (שמות, ל, כג) וז"ל, שמן זית זך, הוא רמז לתורה שיש בה כ"ז אותיות כמנין זך. ונתפשט להאיר בחנוכה, כמ"ש (דברים, ה, ה) וז"ל, ואחר שזה הנר נעשה בשמן זית, בכח התורה שנקראת שמן זית זך, בכח כ"ז אותיות של תורה והתעסקו בהן, אחר שמכח התורה שיש לה כ"ז אותיות נעשה זה הנס. ולכך הוסיפו בכאן ביי"ת, בכ"ה שעולה כ"ז כנגד אותיות התורה. ושורש כ"ז האותיות בתגין, עיין רמ"ז (שמות), כ"א באותיות שעטנ"ז ג"ץ, וששה באותיות בד"ק ח"ה. ומכח כך כאשר מאירים כח כ"ז אותיות, מכניעים הסט"א, השטן. כמ"ש בחתם סופר (כמדבר, ג, מ) וז"ל, כ"ז אותיות עם מנצפ"ך, וכל אות כלול מכ"ז, ועולה מספרם כ"ז פעם כ"ז, תשכ"ט, כמו קר"ע שטן, עכ"ל. וכן י"פ כ"ז

לְהַעֲלֵת נֵר תְּמִיד (כז כ)

נאבדת הצלילות שבאור וכיון שחסרה הצלילות שבאור לכן יש בו רק הארה של צל, ומתגלה אור שאיבד את צלילותו. וזהו א"כ עומק הגדר של צל, צל איננו מסתיר את האור באופן הגמור כחושך, אלא הוא מסתיר אותו באופן חלקי שע"כ הוא מאבד מן האור את צלילותו ונשאר אור שאיננו צלול. - וכשמתגלה ב' צל, פעמיים צל, הרי שהצלילות הולכת ויורדת עוד יותר.

ומצד כך, נתבונן להבין ביחס של הארת המנורה שהיתה במשכן היכן מתגלה בה תפיסת הארה של אור, ומיהי הבחנות האור שבה שבמדרגת צל - הרי נאמר

והאופן הנוסף שמתגלה בכחו של בצלאל זהו באותיות צלל שבבצלאל, שזהו השורש של המילה צלול, ונתבונן להבין את העומק, מהו היחס שבין הצל לצלול - כאשר יש אור, בטבעו הוא זך וצלול והדוגמא היסודית לכך היא 'ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור' (שמות כו, כ) וכמו שאומרת המשנה במנחות (פו, א) ש'שמן זית זך' זהו הטיפה ראשונה למנורה, זהו האור שביסודו הוא זך וצלול, ומצד כך, כאשר האור הוא צלול, הוא מאיר היטב וכאשר האור פחות צלול, פוחתת הארתו, ולפי"ז ביחס לצל - אם כפשוטו הצל הוא צל של האור, בעומק בצל

נר תמיד' שנאמר בהם זה כדרשת הגמ' בשבת (כא, א) 'להעלות - שתהא שלהבת עולה מאליה', והרי שעל אף שיש בהם עליה, אך לאחר מכן הם שוקעים.

מה שאין כן בנר המערבי שהוא עולה מערב עד ערב, הרי שאין בו כלל תפיסה של ירידה, עצם התפיסה שבו היא שהוא 'עולה תמיד' - זהו 'להעלות נר תמיד'.

ומונח כאן א"כ שתי תפיסות עמוקות מאד בהדלקת הנרות שבמנורה, בששת הנרות מונח גם האופן שהם כבים, ואם הם כבים הרי שבתחילה הם עולים אבל לאחר מכן יורדים, זה שורש האור שמתגלה בבית המקדש בבניינו - אבל באופן שלאחר מכן יכול להיות גם חורבן הבית, שאז המנורה איננה דולקת, כיון שגם כשהיא דולקת, יש בששה נרות הללו שורש לכך שהדבר כבה.

אבל הנר השביעי שהוא דולק כסדר תמיד, א"כ לא מונח בו אופן של ירידה אלא מונח בו אופן של עליה תמידית - זה השורש לכך שאין הפסק להדלקה של המנורה, וזהו כדברי הרמב"ן הידועים מאד בריש פרשת בהעלותך שהשורש של נרות חנוכה הוא במה שאמר הקב"ה לאהרן הכהן ביחס לנשיאים "שלך גדול משלהם שאתה מדליק ומטיב את הנרות" ואומר הרמב"ן שביאור דברי חז"ל הוא שעל אף שחרב הבית, אבל ההארה של המנורה איננה בטילה אלא היא ממשיכה בנרות של חנוכה.

וכמוכן - אין כוונת הדבר שהיא לא מתבטלת כלל, שהרי בזמן שנחרב בית ראשון לא היה מנורה על אף שעדיין לא היה את מציאות נס דחנוכה, ויתר על כן הרי חנוכה הוא רק ח' ימים בשנה, וכן בימי חנוכה עצמם הנרות לא דולקים מערב עד בוקר, וכו', - אבל עומק כוונת הרמב"ן היא שיש כאן שורש שהאור לא בטל.

וזה ברור לכל בר-דעת, מה שמבו' בדברי הרמב"ן ששורש ההארה של המנורה אין לה בטילות עולמית ע"י ההארה של נר חנוכה, - אין השורש לכך בששה נרות שהיו במנורה שהם עולים ודולקים בלילה אבל ביום הם יורדים וכבים, אלא השורש לכך הוא בנר מערבי שעולה תמיד, ובנר מערבי הזה שעולה תמיד מונח שורש התיקון שהאור של המנורה ממשך ומתקיים כסדר ואין לו מציאות של ביטול, וממנו שורש ההארה של נרות חנוכה שממשיכים לכל הדורות כולם.

אבל נבין ונתבונן - הרי מה שאנחנו מדליקים את הנרות חנוכה זה זכר לנס שנעשה שמצאו בבית המקדש

במנורה כמו שהוזכר 'ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד', ומונח כאן בעומק שמלבד כח העליה שמתגלה בהארת המנורה שזהו ה'להעלות', יש כאן דייקא כח של עליה באופן של 'נר תמיד', כלומר - הרי יש כמה וכמה אופנים שמתגלה כח של עליה בעבודת המקדש, והגילוי הפשוט של העליה הוא בקרבנות שעולים לעילא ובפרט בשורש הקרבנות שזהו קרבן עולה משום שהוא עולה כליל.

אבל כח העליה של הקרבנות היא איננה כמו במנורה שהעליה היא 'להעלות נר תמיד' שהרי עבודת הקרבנות איננה קיימת בכל המעט לעת, שאמנם יש בכל יום 'תמיד של שחר' ו'תמיד של בין הערביים' וכשהמזבח בטל יש קרבן של 'קִיץ המזבח', אבל בלילה לא מתגלה קרבנות במקדש, ועל אף שאיברים ופדרים שלא נתעכלו ביום, מתעכלים בלילה, אבל כשהם גומרים להתעכל, נגמרת העליה שעל המזבח, והרי שאין עליה תמידית שמתגלה במזבח.

לעומת כך ב'נר תמיד' של מנורה מתגלה כח עליה באופן של נר תמיד ממש.

אלא שבמנורה עצמה ישנם שתי הבחנות שמתגלות בנרות המנורה, ישנה את ההבחנה של שורש האור שכולו אור צלול 'כתית למאור' וישנה הבחנה במנורה של אור שאיננו צלול, שהרי בשבעה נרות של המנורה ישנה חלוקה בין הנר המערבי לבין הששה הנרות הנוספים, ששה הנרות היו דולקים 'מערב עד בוקר' (שם שם כא) ולאחמ"כ נכבים.

אבל בנר המערבי, על אף שגם בו נאמר "תן לה כמידתה" (רש"י שם) כשאר כל הנרות כולם שזהו מידת שמן של 'מערב עד בוקר', אבל בפועל מכח מעשה ניסים, הוא היה דולק מערב עד ערב.

כלומר - מונח כאן בעומק שתי תפיסות ב'להעלות נר תמיד' שבהדלקת הנרות, התפיסה החיצונית של ה'תמיד' היא כמו ה'תמיד' שנאמר בקרבנות תמיד של שחר ותמיד של בין הערביים, ומצד כך, גם בששת הנרות שדולקים 'מערב עד בוקר' זה נקרא 'תמיד' אף שאי"ז תמיד גמור, אבל התפיסה הפנימית של התמיד מתגלה בנר המערבי שהוא ה'תמיד' הגמור, שעל אף שגם בו שיעור השמן הוא 'תן לה כמידתה', אבל בפועל הוא דולק מערב עד ערב.

ומונח כאן א"כ בעומק שתי הבחנות, בששה נרות שדולקים כיון שהם דולקים רק בלילה, א"כ ה'להעלות

הוא איננו בטל לעולם, שהרי בוודאי מאז שנחרב הבית כבר אין את אותו אור.

אבל מה שנשאר משורש אותו אור של הנר המערבי והתפשט לכל הדורות כולם זה לא עצמות מציאות האור, אלא רק חלקו של האור בבחינת הצל של האור, - איבדנו את צלילות האור שהיה במנורה והאופן שנשאר אצלנו האור הנצחי זה רק במדרגת צל, וכפי שנתבאר לעיל שזהו גדר צל שחסר את הצלילות שבאור ונשארת המדרגה של האור ללא הצלילות שבו, זוהי ההארה שנשארה בידינו שמכחה אנחנו מדליקים את נרות החנוכה.

ומונח כאן א"כ בעומק שתי הבחנות, מחד זה ממשיך לכל הדורות כולם והשורש הוא בנר מערבי, אבל זה שלימות ההארה של נר מערבי אלא נעשה מהאור שבו מציאות של צל וזה דייקא האופן שההארה הזו היא ממשיכה ומתקיימת כסדר. (בלבכיפדיה עבודת ה' ערך בצלאל)

פך שמן אחד שהיה חתום בחותמו של כהן גדול, שבפך הזה היה שיעור של שמן שראוי לדלוק יום אחד והוא דלק שמונה ימים, וכנגד כך אנחנו מדליקים נרות חנוכה שמונה ימים.

אבל הרי ההדלקה דידן היא לא בדיוק שלם כפי ההדלקה שהיתה במנורה שהרי במנורה היה דין של 'שמן זית זך כתית למאור' ואילו בהדלקת נרות חנוכה דידן, אין כלל דין שזה יהיה כתית למאור כמו במנורה שיש דין 'טיפה ראשונה למנורה', ובפשטות טעם הדבר הוא משום שתיקנו רק מעין מה שהיה במשכן ולא בדיוק כמו המשכן, זה הפשטות, ובוודאי שזה אמת, אבל בעומק יותר, השורש של ההדלקה שנמצאת בידינו היא לא שורש האור עצמו שהיה במנורה, אלא ביחס לאור עצמו שהתגלה במנורה, זה רק שיעור הארה בהבחנה של צל שנשאר מן האור של המנורה.

כלומר - שורש מה שהאור ממשיך ואינו בטל לעולם זה באור של נר המערבי כמו שנתבאר, אבל אין לזה גילוי כפשוטו באור הנר מערבי שבמדרגת האור שלו

וְעִשִּׂיתָ בְּגָדֵי קֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן אֶחִיךָ לְכָבוֹד וּלְתִפְאֵרֶת (כח ב)

ובעומק שורש כוח הצירוף של ה'ב' והד' שהוא שורש הלבדו, הוא מכח האור העליון, כי על שלשה נאמר חוט המשולש לא במהרה ינתק (קהלת ד, י"ב), זהו הכוח האמצעי שמחבר את מדרגת הבגד. זהו כוח אמצעי שמחבר כוח שלישי שמחבר, ואולם יש כוח היותר עליון שמחבר, כבר הוזכר פעמים רבות שני כוחות שחל בהם מציאות של חיבור, הכוח התחתון של החיבור הוא כוח אמצעי ביניהם, כוח שלישי המחברם, והכוח הפנימי יותר שמחבר זה מה שבשורשם הם אחד ועל ידי כן הם מצטרפים. (בלבכיפדיה עבודת ה' ערך בד)

בגד מלשון בגידה, ומאידך עומד לכבוד ולתפארת שמתגלה בו צירוף פנימי מכח עליון בלשון אחרת והיינו הך כמו שכבר הוזכר וכידוע עד מאוד (עיין ערך בגד) תפיסת בגד תחתון ותפיסת בגד עליון, הבגד תחתון הוא בבחינת בבגדו בה מלשון בגידה (קידושין י"ז), ואילו הבגד העליון הוא לכבוד ולתפארת (שמות כ"ח, ב). בבגד התחתון מתגלה הבד שבבגד שהם אינם בר צירוף, הם הופכים להיות לבדו. בבגד העליון שהוא לכבוד ולתפארת מצד אחד מתגלה שכמידו בד וכל אחד יש לו מידה שלו לעצמו, אבל זה מתגלה לכבוד ולתפארת מתגלה האור האמצעי שמחבר את ה'ב' ואת ה'ד', זהו בגד עליון שחל בו מציאות של צירוף.

² ואמנם יש שיטות שהשמן יהיה ראוי לאכילה אבל בוודאי שלדינא אין צורך שיהא בדיוק כפי שהיה במשכן.

צורת אדם

השיעור הבא בנושא: גלגל העין

יום שלישי כא' אדר תשפ"ו

רח. הרב בלוי 33

ירושלים 20:30

ואתה תצוה את בני ישראל, ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלת נר תמיד. באהל מועד מחוץ לפרכת אשר על העדת יערך אתו אהרן ובניו מערב עד בקר לפני ה' חקת עולם לדרתם מאת בני ישראל (שמות כז, כ - כא)

ה' גבורות, והתיקון הוא סוד מ"ה החדש שהוא סוד ה' חסדים, וזהו מנרה מה-נר, ועל כן היה זה על ידי אהרן איש החסד, עכ"ל).

ויתר על כן, נגלה שורש השפע במדרגת 'שמן', בנר שבמנורה, ומכח כך בנר של חנוכה כנודע. וכתב במגן אברהם (מטריסק, לחנוכה ד"ה ת"ר מצות חנוכה) וז"ל, וכתב (תהלים קלג) 'כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן שיורד על פי מדותיו', היינו השפעת הקדושה מחכמה עילאה שהיא סוד שמן הטוב, נשפע ויורד על פי מדותיו, עיי"ש באופן המשכת השפע לתתא.

וכתב בדברי חיים (מצאנז, לחנוכה ד"ה בגמרא ת"ר) וז"ל, 'אחים גם יחד' היינו שנעשה מאהבה כאח, 'אחים גם יחד כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן' שבגימטריא 'להדליק נר חנוכה' במילואו עם השלשה תיבות, עכ"ל.

מנר המערבי, ויכוין על תמידות החלטי, כי נר הזה דלק תמיד בנס. וכבר אמרו שמשמת שמעון הצדיק מצאו שכבה, כי הנס הזה המורה על קביעות אור השכינה, לא היה רק בזכות הכהן גדול וכו', דהיינו נר המערבי שידלק תמיד בנס, זה לא היה רק באהרן ובזכותו, או בעת ששמשו כהנים גדולים שהיו 'צדיקים כאהרן', עכ"ל.

ובעומק, לעולם שורש זה מכח הארת אהרן דוקא.

ועיקר ההדלקה משורש אהרן לעולם, וטעם הדבר, כתב באוהב ישראל (שמות כז כ) וז"ל, וזה יהיה על ידי אהרן ובניו הקדושים, כי כהן הוא בסוד החסד ('איש חסיד'), וכשידליקו המנורה בכוונה זכה ונקיה, בזה יומשך שפע טובה וחסד אל עליון יתברך אל כל העולמות ועלייה לכל העולמות, עכ"ל. (וכתב בקהלת יעקב ערך מנורה וז"ל, מנרה ר"ת (אותיות) מה-נר, הן ה' גבורות כל אחד כלול מה' הרי כ"ה, וכל אחד כלול מיו"ד, יו"ד פעמים כ"ה גימטריא נ"ר, והוא סוד ז' מלכין דמיתו שהן מבחינת

וכתיב (במדבר ח ג) 'ויעש כן אהרן'.

וכתב החת"ס (במדבר ח ב) וז"ל, ע"כ אמר 'ויעש כן אהרן' שלא שינה, להגיד שבחו שכל ימיו לא כבה נר מערבי, עכ"ל, עיי"ש. ועליו בעיקר נאמר 'נר תמיד', וזה עיקר שורשו של אהרן, אותיות אה-נר, והיינו נר תמיד, נר תמידי שלא כבה הוא מכח הארת אהרן דוקא.

עוד כתב החת"ס (שמות טז יט ד"ה שליו) וז"ל, אהרן, אותיות נר, אור, גם נהר לשון אורה, כמ"ש רמב"ן בפרשת מקץ, כי עמוד אש בזכות אהרן, עכ"ל. ועל עמוד האש כתוב 'לא ימיש' (שמות יג כב), והיינו בחינת תמיד, ושורשו בנר תמיד.

ועיין בגר"א (ויקרא כד ג) ששבעת הנרות לא הודלקו ע"י שבע כהנים, אלא כל כהן היה מדליק נר אחד, עיי"ש. ונראה שאהרן הדליק את נר המערבי, נר תמיד כנ"ל. ומקור דברי הגר"א בספרי זוטא, ואפשר לפרש דברי הספרי בכמה פנים, ואכמ"ל.

וכן מבואר במלבי"ם (ויקרא כד ג) וז"ל, מ"ש להעלות נר תמיד מדבר

ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך לכבוד ולתפארת (שמות כח, ב)

בגדי 'אור', וזהו לכבוד ולתפארת, ולכך היו לאהרן ח' בגדים, ח- לשון חטא הקדום, ויש בהם תיקון החטא.

ויתר על כן, היו שני מערכות של בגדים, בגד זהב - ח' בגדים,

נתחלף לכתונות 'עור', ואהרן בא לתקן ולחזור ולהאיר כותנות אור, כי נתבאר לעיל שמכח אהרן הדלקת המנורה ויתר על כן, עבודתו ביוה"כ בקה"ק, בארון, לשון אור, אור-ן. ומכח כך מתקן את הבגדים הלבושים עליו, ונעשה

היפך בגדים דקלקול להסתרת ערוה, מתולדות חטא אדה"ר, לאהרן ובניו יש שורש עליון על הגוים, לכבוד ולתפארת.

ונודע שאדה"ר קודם החטא, היה לו כותנות 'אור', וכאשר חטא

בגדי לבן - ד' בגדים, ואז נגלה סוד 'אחד', א - אור, ח - בגדי זהב, ד - בגדי לבן. ונגלה סוד האחדות, שהוא תיקון השלם, סוד האחד. ומדתו של אהרן 'אוהב שלום', שלום - שלמות. ונגלה אף בבגדיו, כנ"ל.

ועיקר אחדות זו נגלה ביוה"כ ששובש לחילופין פעם ח' בגדים ופעם ד' בגדים. וזהו בסוד אור יוה"כ, סוד יום האחדות דתיקון.

ובעומק, מהות אחדות הבגדים היא, כי ח' בגדים אינם כפשוטו, אלא הם ד' ועוד ד'. והרי שח' כולל בתוכו ד ועוד ד', והבן.

ובעומק, אהרן, אותיות א-הרן, תיקון הרן שנפל לכבשן האש שנפל בו אברהם וניצול, אולם הרן

לא ניצול. וכמ"ש בשער הגלגולים (הקדמה לג) וז"ל, אהרן ג' אותיות מן הרן, ונוסף עליו אות א, עכ"ל. ונתגלגל הרן באהרן לתקנו. ועיין שם הקדמה לח, ועיין עוד שער הפסוקים וארא סימן ו, ועוד.

וצרף א'הרן אות א' עם אותיות בגד, ועלה בידך א-ב-ג-ד.

שלימות תיקון בגד לשון בגידה, וצרופו יחד עד האלף, אור, אלופו של עולם, ודו"ק.

אולם לא זכה אהרן להשלים תיקון זה, דכתב בספר הליקוטים (כי תשא ד"ה קום עשה) וז"ל, אהרן הוא גלגול הרן, והנה הוא גלגול אדה"ר שעבד ע"ז, והרן כדי לתקן זה בא בגלגול אהרן כנז"ל, [וניתוסף בו] אל"ף וגם אז לא נתקן כי היה אז

צריך ליהרג כשאמרו לו הערב רב לעשות העגל לע"ז, כי התחילו למסור נפשו למיתה, והטעם שלא עשה כן לפי שראה ש'חור' זבוח לפניו וחזר גלגול אדה"ר כי גם אדה"ר בא בנחור אחי אברהם ועתה בא הרן באהרן, ונחור בא בחו"ר (נ-חור) כמש"ל, עכ"ל. והבן שמכח כך במקום לתקן בגדי חטא אדה"ר, כנ"ל עשה את העגל, ועי"ז חזר ונתעורר חטא אדה"ר כנודע, 'אני אמרתי אלקים אתם ובני עליון כלכם. אכן כאדם תמותון וכאחד השרים תפולו' (תהלים פב וז), כמ"ש ריש ע"ז (ה ע"א) *, ועי"ז נפלו הבגדים ממדרגתם ואינו תקון גמור, ודו"ק.

ישמות את שתי האבנים על כתפת האפד אבני זכרון לבני ישראל ונשא אהרן את שמותם לפני ה'על שתי כתפיו לזכרון (שמות כח, יב)

ואמרו (קהלת רבה ז ב), עבודתו אינה עבודה ונתחייב (מיתה²), אילולי ששמותן של שבטים חקוקים על לבו.

וכן כתיב (שמות כח כט, ל) 'ונשא אהרן את שמות בני ישראל בחשן המשפט על לבו בבאו אל הקדש לזכרון לפני ה' תמיד. ונתת אל חשן המשפט את האורים ואת התמים והיו על לב אהרן בבאו לפני ה' ונשא אהרן את משפט בני ישראל על לבו לפני ה' תמיד'.

והרי ששמות בני השבטים, היו הן על כתפו והן על לבו. ועיין כתבי

הרמ"ע מפאנו, מאמר מאה קשיטה סימן סט בהגהה.

וכתב בתורת המנחה (לרבינו יעקב סקילי, דרשה כח) וז"ל, נמצא שהיה אהרן נושא את שמות בני ישראל על כתפיו ועל לבו, והכל לזכרון, אלא שבאותם שעל לבו נאמר 'לזכרון לפני ה' תמיד', והבן זה, עכ"ל.

וכתב בשפת אמת (תצוה תרס"ג ד"ה בפרשה זו) וז"ל, כי אהרן בחינת 'נר מצוה' (אה-נר), שהוא תיקון הגוף ברמ"ח ושס"ה, ומשה רבינו ע"ה בחינת 'תורה אור', שהוא הנשמה,

דעיקר המצוה להמשיך אור הנשמה אל הגוף, ומשה רבינו ע"ה הוריד התורה מן השמים והאיר אל הגוף, ואהרן העלה הנר אל הנשמה וכו', ואהרן היה בחינת גוף נקי, ולכן בחר בו השי"ת לכהן, וכמו שכתוב 'והיו על לב אהרן' (חושן משפט) 'מצח אהרן' (ציץ) 'שתי כתפיו' (אפוד) 'מצנפת על ראשו', זה תכשיט הגוף, רמז לדבר, לא מצאתי לגוף טוב משתיקה, והיא מדת אהרן, כמו שכתוב 'וידום אהרן', ומשה רבינו ע"ה הוא הנשמה והמדבר, וב' האחים רומז לשפתים, כי השפה מיוחד לדיבור, ולהשתיקה

¹ אמר ר"ל בואו ונחזיק טובה לאבותינו שאלמלא הן לא חטאו אנו לא באנו לעולם שנאמר אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כלכם חבלתם מעשיכם אכן כאדם תמותון וגו' למימרא דאי לא חטאו לא הוו מולדו והכתיב ואתם פרו ורבו עד סיני.
² כ"ה במדרש שמואל כג.

אלא ע"י שלום בין איש לרעהו, וזה האור גנוז בלבו של אהרן, בבחינת פותחין בפרשה תחילה (סנהדרין ז ע"ב), והוא הוא שורש תיקון הדינין. והוא סוד אהרן שכל שמות השבטים על לבו, והיינו שעשה פשרה ושלום בין כל השבטים.

ושורש כל הבגדים של אהרן, בחושן המשפט שהיה על לבו לפני ה' תמיד. וכתב החתם סופר (חקת דף צט ד"ה עמ"ש) וז"ל, חשן משפט מכפר על הדינין, שהיה על לב אהרן, אשר שמח בלבו, ולא נתקנא בגדולתו של משה רבינו ע"ה אחיו הקטן ממנו, עכ"ל. וכן אהרן היה מדבר במשפט, לא רק על פי דין,

גם כן כמו שכתבנו במקום אחר מזה, וכתב 'משה ידבר' ו'שפתי כהן ישמרו דעת', עכ"ל, אלא שלזמן מה נתחלף כח הדיבור וניתן לאהרן, וכנ"ל בהרחבה. וזהו גדרי בגדי אהרן, תיקון הגוף, והבן. ולכן בגדי כהונה מכפרים, כלשון השפת אמת שם, דהגוף יש בו פסולת וצריכין לברר התערובות, והבן.

והיה על מצח אהרן ונשא אהרן את עון הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לכל מתנת קדשיהם והיה על מצחו תמיד לרצון להם לפני ה' (שמות כח, לח)

אהרן, כתב בקול ברמה (דף כג ע"א, אות לט) וז"ל, כנגד הוי"ה שבמצח דעתיקא בבחינת יו"דין העולה חסד (שם ע"ב, וד"ק), היה בציץ של כהן גדול כתוב הוי"ה וכו', והנה הפסוק אומר 'והיה על מצחו תמיד', ר"ל והיה אותיות הוי"ה, עכ"ל. והיינו מצח אהרן, חסד, איש חסידך, הוא אור הפנים מהאור במצח אהרן.

וכתב בבית עולמים (על אדרא רבא קט ע"א ד"ה רעותא) וז"ל, היה הציץ על מצחו של אהרן, שהוא חסד עילאה כידוע, והיה מרצה על הקורבנות, וחסד עילאה נקרא רצון, עכ"ל עיי"ש.

שמוחו של תינוק רופס, ונאמר על הציץ 'והיה על מצחו תמיד לרצון להם לפני ה', והיה הציץ מרצה, והוא סוד הגעה אל תכלית הקץ הנעלם, כסוד מספר צי"ץ מרצה, ורמזו דניאל בסוף ספרו באמרו 'אשרי המחכה ויגיע לימים אלף שלש מאות שלשים וחמשה', עכ"ל.

והבן מאוד, כי סוד אור הגאולה, סוד צרוף וגלגול האותיות, ואור זה נגלה בעיקר בחשן המשפט, באורים ותומים שעליו, שהם במדרגת אהרן, כמ"ש 'תומיך ואוריך לאיש חסידך'. ושורש הכח לצרף אותיות באורים ותומים כפי דעתו, הוא הציץ ששם היה שם המפורש, כנ"ל.

והוא הוא שורש כל צרופי וגלגולי האותיות, ולכן בו נאמר (פסוק כט) 'על לבו לפני ה' תמיד', דייקא כי כל צרוף יש לו זמן ועת. ולכן אפשר לגלגל הצרופים, שהרי שהוא תמיד, כי בכל עת ובכל שעה, מצטרף בצרוף הראוי לאותה עת, ודו"ק היטב.

ובחינה נוספת שנגלת במצח

כתב בספר הבהיר (אות קיא) וז"ל, השם המפורש הנכתב על מצח אהרן, ובשם המפורש מע"ב אותיות, עכ"ל. ובספר רזיאל המלאך (ד"ה ההע) כתב וז"ל, שם ע"ב החקוקים על מצח אהרן כהן גדול בבואו אל קדש הקדשים, עכ"ל. ועיין ספר הקנה (ד"ה ענין מילה וכוונותיה), אוצר עדן גנוז (ח"ג סי' ז).

ובמדרגה זו נקשרו אהרן ומשה, משה גימטריא רצון כנודע, ובמצח של אהרן נגלה על מצחו תמיד לרצון, ונקשרו במדרגת רצון אהרן ומשה יחדיו (משה, ש-מה, שם מ"ה הנגלה במצח, כנודע, ועיין עמק המלך (שער טז פרק מז).

וכתב רבי אברהם אבולעפיה בספר אמרי שפר (ח"ג, עמ' 94) וז"ל, ועתה דע והבן, כי השם המפורש שהוא שם המיוחד ושהוא שם העצם, הוא מורה אל אמיתת מציאות העצם הנבדל, והוא חתום על המח 'פתוחי חותם קודש ליי", כמו שהיה רשום וחקוק וחרות על ציץ נזר הקודש קודש, 'והיה על מצח אהרן', וארבע פרשיות שבתפילין, כנגד המח עליו, במקום

סימן תרפ"ז - סעיף א' : החייב אדם לקרות המגילה בליילה ולחזור ולשנותה ביום. ושל לילה, זמנה כל הלילה; ושל יום, זמנה כל היום מהנץ החמה עד סוף היום; ואם קראה משעלה עמוד השחר, יצא.

בירור הלכה - סעיף א'

מקור דין מקור דין זה בגמ' (מגילה ד, ע"א) שאמרו, ואריב"ל חייב אדם לקרוא את המגילה בלילה ולשנותה ביום, לשנותה ביום שנאמר (תהלים פב, ג) אלקי אקרא יומם ולא תענה ולילה ולא דומיה לי, ופרש"י ז"ל, ולשנותה ביום- "זכר לזה" שהיו זועקין בימי צרתן יום ולילה, עכ"ל. וכתב עוד ז"ל, אקרא- במזמור למנצח על אילת השחר הוא שנאמר על אסתר, כדאמרינן במסכת יומא (כט, ע"א) למה נמשלה אסתר כאילת השחר וכו', עכ"ל.

עוד אמרו שם, איתמר נמי, א"ר חלבו אמר עולא ביראה חייב אדם לקרות את המגילה בלילה ולשנותה ביום, שנאמר למען יזמרך כבוד ולא ידום ה' אלקי לעולם אודך. וכתב רש"י ז"ל, יזמרך כבוד- ביום ולא ידום בלילה, והאי קרא במזמור ארוממך ה' כי דלתני, דרשינן בפסיקתא במרדכי ואסתר והמן ואחשורוש, וקריאת מגילה שבח הוא שמפרסמין את הנס והכל מקלסין להקב"ה, עכ"ל. וכמ"ש לקמן על קריאת המגילה קריאתה זוהי הילולה.

והבן שבשני מימרות אלו, נתבאר ב' טעמים, ולפ"ז ב' גדרים בגדר קריאת המגילה, ובגדר חיוב קריאתה בלילה וביום.

לשיטת ריב"ל, כמו שפירש רש"י, גדר החיוב, "זכר לנס", ומהו מהות הזכר אינו רק הנס כפשוטו, אלא שהיו זועקין בימי צרתן יום ולילה, ונושעו ע"י זעקה זו. ולכך קבעו תענית אסתר ביום י"ג סמוך ממש לפורים ובני פרזים קוראים המגילה מתוך תענית אסתר, והינו מתוך דברי הצומות וזעקתם, ומצד כן עיקר קריאת המגילה מתחלת דוקא בלילה כדכתיב יום אקרא ולא תענה, ודייקא אעפ"כ ולילה ולא דומיה לי, דייקא ולילה ולא דומיה לי, נושעו. ולכן קריאת המגילה שהיא זכר לזה שנעשה מתוך הזעקה שעיקרו בלילה, וזש"כ רש"י זכר לאסתר שנמשלה לאילת השחר, שהוא סוף לילה, ולכן לפ"ז עיקר זמן קריאתה בלילה.

אולם לדברי עולא, גדר הקריאה כדברי רש"י, שבח הוא שמפרסמין את הנס והכל מקלסין לקב"ה, ועיקר קילוס ביום, כמ"ש והימים האלה נזכרים ונעשים, מה עשיה ביום אף זכירה ביום. עין תוס' ורשב"א על אתר. ומצד כך הגירסא חייב לקרותו ביום, ולשנותה ביום כי העיקר הוא יום. והראשונים שכתבו שעיקר קריאתה ביום ס"ל לדינא כשיטת ר' חלבו, ולא כריב"ל, ודו"ק

הלכה פסוקה - סעיף א'

קריאת יום עיקר, ולכן מי שאפשר לו לקרוא רק פעם אחת, יקראנה ביום

פירוש על דרך הסוד - סעיף א'

צנס פורים יש צ' חלקים, ושורשים קו- ולמנוס. וכשם שתחלה היה למנוס צאור א"ס ואח"כ נכנס קו מאור א"ס לתוך המנוס, כן צימי אסתר, תחלה הסתרה, למנוס, "למנומה פניה", הסתרה, אסתר, היה דצרי הצומות וזעקתם, ולכך תענית זו נקראת תענית אסתר, אסתר דייקא, זעקה מפני הסתרה ולמנוס. וזהו שיטת ריב"ל כפרש"י, שקריאת מגילה זכר לנס שנעשה ע"י דצרי הצומות וזעקתם. וזעומק למנוס צורת עיגול, ומלד צחינה זו אף הנס נעשה ע"י אור הסוצב המאיר לתוך הממלא, כמו שהרחיב בלשם, ששורש כל הניסים, צאור הסוצב. ומלד כן שורש הנס נגלה דייקא צמקיפים (על דרך הפשט כתצנו להיפך, ואלו ואלו דצרי חלקים חיים), כי נעלה המוקף חומה סציב, ומשם שורש הנס, מאור א"ס הסוצב צחינה אור א"ס הסוצב, ודו"ק.

ומלד מדרגת קו, שורש קריאת מגילה, הנס עצמו, כלשון הפזמון, תשועתס הייתה לננס, ותקותס צכל דור ודור, תקוה- קו. וזהו מכח מרדכי דייקא, שהוא כנודע צחינה יסוד אצא, וצפוריס נגלה יסוד אצא שצוקע את המלכות- נוק', ויואל לחוך, שהוא סוד מגילה כנודע, כמ"ש צשער הכוונות. ושורש אריכות זו של יסוד אצא, הוא צא"א, לשון אריכות, ואריכות זו נגלת ציסוד אצא, שמתחלה הוא ארוך יותר מיסוד אמא, ועתה נגלה אריכותו ציתר שאת, מעין אריך עצמו, שמצריח מן הכתר עד המלכות, ודו"ק.

וצדקות, מגילת אסתר, מלד מרדכי נקרא מגילה, לשון גילוי, יסוד אצא שצוקע המלכות ונגלה לחוך, כנ"ל. אולם מלד אסתר נקראת מגילת אסתר, והיינו קודם שנתגלה יסוד אצא חוך לנוק'. ומלד כך קודם שנגלה יסוד אצא, אזי היה אסתר- הסתר, ולכך היו דצרי הצומות וזעקתם.

וצעומק, מלד אסתר, קוראים את המגילה צלילה, זמן של הסתרה, ומלד מרדכי קוראים את המגילה ציום, ומרדכי יאל (מלפני המלך), יאל דייקא, יסוד אצא שהוא צחינה מרדכי, יאל לחוך ונתגלה. והצן, שמתות מתנות לאציונים, הוא נתינת יסוד לנוק'. ואזי הנוק' מקבלת, ולכן נהגו לתת מתנות לאציונים קודם קריאת המגילה, כי הוא צחינה אסתר קודם שנתגלה יסוד אצא לחוך. וע"י קריאת המגילה נגלה יסוד אצא לחוך, ואזי אינו נתינה לנוק', אלא יסוד צוקע את הנוק' ויואל לחוך, ואזי מיד אח"כ הוא זמן סעודה, קילוס לקצ"ה ע"י קריאת המגילה, והמשכו ע"י הסעודה דייקא.

שער אונאה פרק ג'

ואמנם בב"פ האמצעים דנ"ה שבה אשר הם בחי' חו"ג דז"א אין באמצעם יסוד של אמא מגיע עד שם: והיינו יסוד שאמא הוא גורם לסיתום החסדים אבל נו"ה אינם גור-מים סיתום.

ונמצא כי כל החסדים של ת"ת דז"א הם מגולים בלי כסוי יסוד אמא והרי הם בחי' א' של גלוי חסדים שבחג"ת דז"א והוא כאשר אינה רובצת רק על הנקבה לבדה להגדילה כנ"ל: עומק החילוק הוא שהכיסוי של החסדים דז"א הוא בחינת זמן קטנותו, והיינו כשהאם רובצת על הבנים או על האפרוחים, אבל כשהיא מסתלקת מלרבוץ ועומדת שהוא הכנה לגדלותו של הז"א, אזי מסתלק הכיסוי ומתגלים החסדים, נמצא ששורש הכיסוי הוא בחינת קטנות ושורש הגילוי הוא בחינת גדלות. והיינו כי כסוי הוא בחינת קטנות כי הוא מחמת העלם ומחמת הסתרה, אולם כשיוצא מהקטנות לגדלות אזי נעשה גילוי החסדים, כי גדלות מלשון גדל-גילה, הגדלות הופכת את הדבר ממצויאות נסתרת למציאות מגולה.

נמצא שהם ב' תפיסות בענין הגדלות, יש את המציאות שהוא היה קטן והוא גדל, ויש את הבחינה שהיה בכיסוי ונעשה מגולה, הוא מעבר מכיסוי-גלות-קטנות לגאולה-גילוי-גדלות, והיינו כי בעומק כל המדרגות נמצאים, רק שבזמן הקטנות הוא בכיסוי לעומת בזמן הגדלות הוא בגילוי. והוא עומק הקטנות הלבנה והגדלתה שאינה גור-דלת או מתקטנת אלא היא נסתרת ונגלת וחוזר חלילה.

נחדד, הנה עיקר החסדים הם חו"ג שהם ראשי הקוים, וכאשר הם מכוסים נמצא שהחסדים הם חסדים דקט-נות², לעומת כך כאשר החג"ת מתגלים אזי הם חסדים 'דגדלות', והוא המוזכר בספרי חסידות שמבקשים מאת הבורא חסדים גלויים ולא חסדים מכוסים, והיינו כי חס-דים שנמצאים בזמן הקטנות הם נקראים חסדים מכור-סים, לעומתם חסדים שמצאים בזמן הגדלות הם חסדים גלויים, וכמו שבגלות הוא בחינת הסתרת פנים בחינת 'אנכי אסתר אסתיר את פני', גאולה הוא הארת פנים בחינת גילוי, ואמנם החסדים דנו"ה וב"ש חסד דת"ת הם גלויים אך אין הם שורשי החסדים, ושורשי החסדים הם מוסתרים.

והוא היחס של האם 'רובצת על הבנים' שהוא כיסוי שבה לשמירה כי הז"א בזמן הקטנות צריך שמירה יתי-רה, וביחס הזה כאשר היא עומדת הוא מחמת שכבר אין צורך שתהיה האם רובצת על הבנים, ואזי ז'ון נעשים

ואלו הם זמנים אשר מתגלה גם שלישי העליון: התבאר לעיל שחסד דת"ת מתחלק לשליש מכוסה וב' שלישים מגולים, אולם כפי שהזכיר בפרק הקודם שיש זמנים שגם השליש העליון מתגלה, והשתא בא לבאר את הג' זמנים הנ"ל.

ושמעתי פ"א ממורי זלה"ה שלא די ששליש עליון מתגלה אז אלא אף גם ב"ח אחרים של ח"ג מתגלים נמצא כי כל הה"ח מגולין, ופ"א שמעתי דרך סתם שמתגלה גם שלישי עליון דת"ת ולא הזכיר גילוי ב"ח הראשונים ששל ח"ג והמשכיל יבין מעצמו כפי אשר נבאר: ועיין בש"ש שכתב וכן הביא דכ"כ בשדה הארץ, דב' השמועות אמת דב' תפילת שחרית בסוד הדורמיטא, וכן בתוספת שבת מתגלים גם הב' חסדים דחסד וגבורה, ובמילה ופריעה מתגלה רק שלישי עליון דחסד דת"ת, וכפי שיבואר בדברי הרב להלן.

מתבאר כאן הבחינה חדשה שכל מציאות ז"א הופך להיות מציאות מגולה, והיינו כשכל הה' חסדים מתג-לים, וצריך בזה הבנה ויתבאר להלן אי"ה.

הנה ג' זמנים הנזכרים הם אלו א' מהם הוא ע"י דורמי-טא הנזכר לרז"ל בסוד ויפל ה' אלהים תרדמה על האדם שהוא ג"כ בסוד מ"ש אצלינו בכוונת ק"ש שעל המטה וחזרת התפלה של שחרית בקול רם שאז מתגליו גם החסדים שבחג"ת דז"א, ועי"כ נגדליו יעקב ורחל ועולין עד שם למעלה נגד חג"ת דז"א, ושם נתבאר טעם הדבר שהנה סבת כסוי החסדים ההם הוא בזמן שהאם העליונה יור-דת ורובצת על האפרוחים למטה ועי"כ היסוד שלה הוא למטה והם מתכסים בתוכה: שאז היסוד שלה מכסה על החסדים משא"כ כשאינה רובצת.

ואמנם כשאינה רובצת על שניהם רק על הבת לבדה לה-גדילה בסוד ויבן ה' אלקים את הצלע אז אינה רובצת רק זקופה ועומדת כדרכה: והוא בזמן הנסירה שהמוחין דז"א מסתלקין ועולים לעילא להיות לו אור מקיף על גביו, ואזי אמא חוזרת ומלבישה את נוק' כמבואר בסוד גיית הנסירה.

ואז היסוד שלה נתון באמצע בין ב' פרקין קדמאין דנ"ה שבה אשר הם בחי' חו"ב דז"א והיסוד בסוד הדעת דז"א: ולכן מתגלים כל החסדים כי אין עליהם כיסוי היסוד של אמא.

¹ עיין ש"ש בשער מוחין דקטנות פ"א אות י"ג, שיש מוחין בקטנות רק שאינו ניכר להדיא, והיינו כי מציאות המוחין נמצאת רק היא מכוסה ואינה מגולה.

² והיינו כי נהי דהם אותם החסדים, אבל לפי גילויים או הסתרתם הם משתנים, כמה גילויי ההטבה יש בחסד דחסד וכמה גילויי הגבורה יש בחסד דגבורה וכמה ד, והיינו כי כל הבריאה בנויה מכיסויים ובכל מדרגה היחס הוא כמה הדבר מכוסה וכמה הדבר מגולה, בין בכמות הכיסויים ובין באיכות הכיסויים, ובעומק כל העולם הוא חסד בבחינת עולם חסד יבנה אולם לפי מידת הכיסוי מתגלה בחינה הגבורה בכל מדרגה, והבן.

דים הם במדרגה נמוכה יותר.^א

ואולם בהשקפה ראשונה נראה שהם אותם חסדים המתגלים ומה לי אי האי גילה אותן או האי גילה אותן, אלא ברור הוא דכל ענין גילוי החסדים תלוי בסיבה ובמסובב והכל תלוי במסובב מאיזה דין הוא בא לגלות את החסדים ולפי זה הוא איכות החסדים, והבן.

וזמן הג' הוא בחי' מצות מילה ופריעה: נקדים, הנה התבאר לעיל שיש תפיסת אונאה מדין הת"ת ויש תפיסה של אונאה מדין היסוד, לפי זה אחרי ב' מהלכי גילוי החסדים הנ"ל, שא' הוא מדין החג"ת וא' הוא מדין הנה"י, הם בבחינת האונאה שבתפיסת הו"ק, ועתה הולך ומבאר מהלך של גילוי שלישי חסד עליון דת"ת מכח היסוד, שהוא בבחינת האונאה שמדין היסוד.

הוזכר לעיל שהיסוד מתחיל משליש תחתון דתפארת, נמצא משליש תחתון דת"ת שמשם מתחיל היסוד הוא הגורם לגילוי שלישי החסד שבשליש עליון דת"ת, והיינו שהיסוד שיש בו תפיסת אונאה הוא גורם לגילוי החסד העליון, בסוד מילה-מל-גילוי,^ב כפי שיבואר להלן.

וזהו הענין סוד מצות מילה ופריעה, דע כי במצוה זו יש ב' דברים הא' הוא כריתת הערלה אשר שם אשר אז יש אונאה פחות משתות כנ"ל, ואח"כ על ידי הפריעה יש אונאה יתר על שתות ומתגלה גם השליש העליון של חסד דת"ת וזה פרט ביאורם: כלומר במצוות מילה שהוא כריתת הערלה אין מתגלה שלישי החסד העליון ולכן הוא עדיין אונאה פחות משתות כנ"ל שב' שלישי לוקחים י"ח חלקים ושליש עליון לוקח רק ח' חלקים, והוא אונאה מדין היסוד שהוזכ"ל, ובמצות פריעה מתגלה שלישי עליון דת"ת אולם לא החסדים דחו"ג.

ובעומק מתבאר כאן בדברי הרב מה שהוזכר לעיל שהוא אונאה מדין היסוד, והוא דהנה הב' חלקים העודפים על ט"ז חלקים דב' שלישים חלקם שייכים לשליש העליון המכוסה, נמצא שע"י מצות כריתת הערלה נעשה 'מקצת' גילוי, שב' חלקים אלו מתגלים, ובזה מתחיל הגילוי, ואח"כ במצות הפריעה נעשה גילוי גמור של כל שלישי עליון דת"ת אך לא מתגלים החסדים דחו"ג.

הנה נתבאר בזוהר ויקהל דר"ג ענין הקליפות ואיך יש קליפה דקה הנקרא קליפת נוגה כעין חשמל מתוך האש כדין איקרי חשמל"ל ח"ש ואתגלי מ"ל מהו מ"ל כדאמרינן מל יהושע וכו' ואע"פ שאין כאן ביאורו נאמר בקיצור ענינו: והיינו דח"ש הוא בחינת הסתרה, ומ"ל הוא בחינת גילוי, בסוד עיתים חשות ועיתים ממללות, דכנודע בסוד ברית המעור וברית הלשון המבואר בספר יצירה, נמצא שבחינת מילה הוא הן בברית הלשון והן בברית המעור, והבן.

כי הנה בתחלה טרם שיתפשטו החסדים בז"א בו"ק הנה אז

לאט לאט בריה לעצמן, ואינו כתינוק שנסרח אחר אמו שכל הזמן מוגן ומוסתר בתוכה, דכאשר היא עולה הוא מחמת שאין צורך לרבוץ, ואין צורך בשמירה יתירה. ולכן בזמן זה לא רק שלישי עליון דחסד דת"ת מתגלה אלא גם החו"ג המכוסים מתגלים, שזהו מדרגת גדלות בערכין כפי שנתבאר בס"ד.

וזמן הב' הוא בסוד תוספת שבת כמבואר אצלנו שאז עולים ג"ת נה"י דז"א למעלה ממקומם בחג"ת דז"א: כמבואר בכוונות שבת שכל מדרגה עולה ממקומה, שלישי תחתון עולה לשליש עליון וכעזה"ד בכל המדרגות, כדרך שלשלת שכאשר מעלים את העליון הכל עולה אחריו.

ואז בסבת רבוי האורות אשר שם נבקע כלי היסוד דאמא ואז מתגלין החסדים דחג"ת דז"א ג"כ: דלכאורה היה צריך להיות שכמו שהחו"ג מכוסים אז גם הנה"י שעלו למקומם יהיו מכוסים, אלא שהמציאות היא הפוכה, כי מחמת ריבוי האורות נבקע כלי היסוד דאמא. ואע"פ שהחג"ת עצמו עלה לחב"ד וא"כ אין במקום החג"ת ריבוי אורות, אלא דכנודע דרושם הראשון של האורות נשאר במקומו ומאיר,^ג ולכן נעשה ריבוי אורות במקום חג"ת.

ומתבאר כאן מהלך נוסף בגילוי החסדים דחג"ת, דהנה כלי היסוד דאמא עדיין מכסה ומסתיר אלא שריבוי האורות גורמים למקום הנסתר להיות גלוי. כלומר במהלך הראשון התבאר שמחמת שאמא עומדת ואינה רובצת שהוא מחמת שמתחיל גדלות הז"א, נמצא שגילוי החסדים הוא מהלך מקטנות לגדלות, משא"כ כאן הוא מחמת ריבוי האורות שגורמים לבקיעה של מקום הנסתר.

והיינו דהמהלך הראשון הוא מצד מדרגת 'מהות', שעלה ממהות של קטנות למהות של גדלות, לעומת המהלך השני הוא מצד ריבוי 'כמות', כי ריבוי של כמות יוצר גילוי מצד כמותו, וכדוגמה בעלמא אדם המחזיק מחט אחת או שתיים הרי הוא יכול להסתירן בידו משא"כ כמות גדולה של מחטין לא יכול להסתירן, והיינו שריבוי המחטים גורם לגילויים. והיינו כי גילוי מחמת מהות הוא גילוי 'בעצם', לעומת גילוי מחמת ריבוי הוא גילוי מחמת כמות, גילוי 'מקרי', והבן.

ונחדד, הנה הגילוי מצד המהות הוא גילוי בעצם כנ"ל, ויתר על כן הוא גילוי מצד החג"ת, שהחג"ת מתגלים מחמת שכי' סוי אמא התעלה, משא"כ הגילוי של החג"ת בתוספת שבת הוא מחמת הנה"י שעלו, והיינו שהוא גילוי מחמת מקום תחתון.

והיינו כי החסדים המתגלים בסוד הדורמיטא הם במדרגה גבוהה כי מתגלים מכח החג"ת עצמן, לעומת גילוי החסדים המתגלים בתוספת שבת, הוא גילוי מכח הנה"י, ואזי החס-

^א נקודה זו תבאר א"ה במקום אחר, כי אינו רושם בבחינת רשימו כפשוטו.

^ב כנ"ל בהגהה דהיינו שהחסדים משתנים לפי גילויים והסתרתם.

^ג כדלקמן חשמל"ל ח"ש הוא בחינת הסתרה בבחינת עיתים חשות, ומ"ל הוא בחינת גילוי עיתים ממללות.

כנ"ל א"כ בהצטרף ח"י עם ב"ן של נ"ה יהיה ע' אורות מגולים שהם גימטריא מ"ל מן השמל: דהיינו שבחינת מילה בסוד מ"ל מן השמל גורמת שהחסדים שביסודן הם מגולים הם נעשים עכשיו מגולים, ביחס למצבם הקודם שנשארו סתור מים מחמת הערלה, והיינו שהע' של הערלה גרם להסתרת החלק הראוי להיות מגולה, וכריתת הערלה שהוא בחינת מ"ל גימט' ע' גורם לגילויים וירידה למקומם, ודו"ק.

ואז הוא בחי' אונאה פחות משתות וקיים המקח כנ"ל, והוא בזמן קיום מצות מילה בכריתות הערלה כנ"ל שאז מתגלים ע' אורות החסדים המגולים שהם גימטריא מ"ל מן השמל הנזכר בזוהר פרשה ויקהל דכד אתעבר קליפת נוגה אקרי מ"ל: ונמצא שמצות מילה היא גרמה את האונאה פחות משתות, ובוה מתבאר תפיסת האונאה שמתגלה במדרגת היסוד, לעומת תפיסת האונאה במדרגת הת"ת, שמציאות האונאה עצמה היא בו, בין ב"ש שלו לשליש עליון, משא"כ תפיסת האונאה במדרגת היסוד הוא מצד שהוא 'גורם' את האונאה. נמצא שסיבת האונאה היא ביסוד, ואמנם האונאה עצמה היא בת"ת ולא ביסוד, זולת מה שהשביטים לקחו את יוסף שהוא אונאה ביסוד עצמו והיא הגדרה נוספת ויתבאר במק"א.

וכאשר הערלה קלי' נוגה נאחזת שם מחמת עונות ויונקת שם מאלו ע' אורות המגולים איקרי ח"ש מ"ל שמיהרה הקליפה לקבל מן האור מ"ל הנ"ל: והיינו דיש שורש דקלקול שע"י העוונות הקליפה יונקת מע' אורות.

והוא המבואר בגמ' שאדם הראשון מושך בערלתו היה, והוא שורש יניקת החיצונים ממנו, והיינו דלפי המתבאר דשורש הע' אורות הם מכוסים מחמת הערלה, נמצא שע"י שמושך בערלתו נעשה הערלה ארוכה יותר, כלומר שהוא מושך את הערלה על מנת להפוך את הדבר המגולה למכוסה.

והיינו דכפשוטו הערלה מסתירה את החסדים המגולים בסוד ע' כנ"ל שהם י"ח חלקים יחד עם מספר ב"ן שהם הב' חסדים דנו"ה, ויש בחינת מושך בעורלתו שמושך יותר את כח ההסתרה.

ביאור הדבר, הנה יסוד אבא הוא יסוד ארוך ויסוד דאמא הוא יסוד קצר, יסוד אמא מגיע עד חזה דז"א ויסוד דאבא הוא עד יסוד דז"א, ואזי יש לו רק כיסוי אחד כי אין כיסוי דאמא עד שם, לפי זה מושך בערלתו היינו שבאים להאריך את ההסתרה דאמא עד יסוד דאבא, ואמנם הסתרה דאמא היא מצד הקדושה, אך מצד הקלקול הוא להשוות את הכיסוי דאמא לכיסוי דאבא, ויתר על כן מושך בערלה גורם שלא רק שהחסדים המגולים לא יורדים, אלא גורם שהחסדים יורדים ומכוסים ע"י כיסוי דאבא, ומחמת שהוא כיסוי אחד אז יכולים לינק ממנו.

עץ חיים בעיון 597 שער אונאה פרק ג
מספר שיעור בקול הלישון 42201785

הערלה שהוא קלי' נוגה חופפת ונאחזת שם ביסוד שלו סביב, וזהו ונוגה לו סביב, ושרשה הוא מן הצינור השמאלי שביסוד שהוא משפיע המותרות ושופכן לחוץ להיות מזון לחיצונים ולקלי' כמבואר בכת"י מורי זל"ה בענין מאמר בני חת ועפ' רון החתי וע"ש. וקליפת נוגה הנשרשת בצינור הנ"ל נאחזת שם וסובבת את היסוד הקדוש ונקרא ערלה, ובהיות ערלה זו חופפת על היסוד אין החסדים יורדין עד היסוד כדי שלא ינקו הקלי' מהם ולא יתאחזו באורות הגדולים ההם: כנזכר לעיל שהגבורות יורדים ליסוד עצמו, והחסדים העליונים נשארים במקום הסתום ומאירים החסדים שבחו"ג לידיים, ונשארים סתומים מחמת כיסוי יסוד דאמא שהוא צר וסתום, והוא הטעם שהתבאר מדוע אינן יורדים ממקומן, אולם השתא מתבאר בדברי הרב שהחסדים נשארים סתומים מחמת המקום שהם אמורים לירד שם קליפת הערלה שהוא סיבת מניעת ירידתן לשם. והוא סוד מל-מלה, להיכן ומהיכן, 'מהיכן' שהם יורדים הוא מקום צר ולכן אינן יורדין, ו'להיכן' שהם אמורים לירד הוא מקום הערלה שהוא מקום הקלי' ולכן אינן יורדים.

וע"כ לא די שהם לא ירדו עד היסוד אלא אפי' בכ"מ המגולה למעלה שהוא בב"ש תחתונים בת"ת ונ"ה דז"א אשר משם ול-מטה הוא מקום מגולה כנ"ל כיון שאין שם מחיצות כלי היסוד דאמא, לכן אינם יורדין ונופלין עד היסוד כנודע וע"כ הם נשארים למעלה בשרשם בדעת דז"א ואינם מתפשטים למטה כי נאחזת ביסוד שלו: כלומר מחמת המקום שאמורים לירד שם הקליפות זה גורם שגם החסדים הגלויים אינן יורדים ונשארים בדעת דז"א. ועיין במפרשים שאמנם מתבאר כאן בדברי הרב שמחמת שיש שם ערלה החסדים אינן יורדים כלל, אולם עומק ההגדרה היא שירידתן היא מועטת ואינה גמורה.

נמצא שהערלה לא רק שהיא מכסה על היסוד אלא היא גרמת לכלל החסדים שישארו בדעת ולא ירדו, ומאידך מתבאר שכאשר כורתים הערלה היא גורמת שהחסדים יורדים, נמצא שהיא הגדרה חדשה מדוע החסדים לא יורדים, והוא דלעיל התבאר שהוא מניעת ירידת החסדים מדין אמא שיסודה צר, אולם השתא מתבאר שהחסדים נשארים סתומים מחמת קליפת הערלה.

ונמצא שהם ג' הגדרות, קטנות, גלות, גדלות, כלומר כאשר הם סתומים מחמת יסוד אמא הוא בחינת קטנות כנ"ל, וכאשר הם אינן יורדים מחמת קליפת הערלה הוא בחינת גלות, שאינן יורדים למקומם הראוי, וגדלות היינו כאשר החסדים מתגלים, והבן.

ואח"כ כאשר נימול כורתים הערלה ההוא ומסתלקת משם קליפת נוגה הנ"ל, ואז יורדין החסדים הנ"ל ומתפשטים במקור מם שהוא בת"ת ובנ"ה דז"א ונודע כי כל חסד מהם הוא הוי"ה א' כנ"ל. והנה הוי"ה גימטריא כ"ו והנה ב' הויות של ב' חסדים אשר בנ"ה הם גימטריא ב"ן וב"ש התחתונים של החסד דת"ת הרי הם ח"י נקודות כי הח' עליונות הם מכוסים בשליש העליון

¹ סנהדרין לח, ע"ב.

הארת ההנהגה הניסית מכוח התנהגות הנברא בדרך ההשתוות

על התורה

סיצה זו עניינה מזד הנאללים, והיינו שלא רק מתמת היות המאליל שווה נלרך שתהיה הצריחה שווה, אלא גם צכדי שיהיו הנאללים שוים הולרך שיהיה הלמלום שווה.

והציור צזה הול, שמכות היות הלמלום צשורש שווה, על כן גם הנאללים נאללים צורה שווה דהיינו צורה עיגולים¹

על העבודה

בבריאה ישנם שתי תפיסות, תפיסת שווה ותפיסת הדרגה. תפיסות אלו שורשם בצמצום ובקו, הצמצום הינו תפיסת השווה והקו הינו תפיסת ההדרגה.

מצד תפיסת ההדרגה מתגלה הנהגת הטבע ששורשה בקו, ומצד תפיסת השווה מתגלה ההנהגה הניסית ששורשה באור אין סוף הסובב השווה², ומצידה אין הדבר תלוי בגדי הטבע הנהוגים על פי הנהגת הקו, אלא זוהי הנהגה שווה שלמעלה מהטבע שהרי שורשה באור אין סוף הסובב שמקיף הכל בשווה.

כאשר הנברא הולך בדרך ההדרגה שעניינה שיש נברא למטה יש בורא למעלה והנברא עובד להידבק בבורא, אזי על דרך כלל הבורא נוהג עמו בהנהגת ההדרגה, מלבד מקרים מסוימים בהם מאירה ההארה הניסית.

אולם כאשר הנברא דורך בדרך של ההשתוות שעניינה ביטול גמור לבורא, אזי מאיר בו אור ההשתוות של האור אין סוף הסובב שהוא ההנהגה הניסית ואזי כל ההתנהגה עמו הינה בדרך נס.

וזו המבואר כאן בדברי הרב שהצמצום היה בצורה שווה בכדי שהנבראים יבראו בצורה שווה, כי כאשר הנברא הולך בתפיסת ההשתוות והביטול הגמור לבורא, אזי מאיר בו האור אין סוף הסובב, כי השווה מאיר בשווה ואזי כל ההנהגה עמו הינה בדרך נס שלמעלה מהטבע³.

וזו המדרגה המבוארת אצל ר' הנינא בן דוסא שאמר לבתו 'מי שאמר לשמן וידלוק הוא יאמר לחומץ וידלוק', שבמהלך זה אין מציאות טבעית כלל אלא בדרך פשוטה גם החומץ דולק⁴.

¹ מקור הדברים מדברי הלשם כאן בענף ג אות ז, וחזר על יסודות אלו בכמה וכמה מקומות.

² עיין עוד בדברי הלשם (הקדמות ושערים שער ו פרק ג) שמבאר שיש לאור המקיף שתי אופנים בהם פועל, יש אופן שפועל בתוך הטבע וגורם לטבע לפעול בדרך ניסית, וכדוגמת שערי העזרה שהתרומו כאשר שלמה המלך הכניס את הארון פנימה, ויש אופן של ניסים גדולים יותר הפועלים באופן שאינם משנים את הטבע, וכדוגמת עומדים צפופים ומשתחוים רווחים, וכן דבריו של רבי הנינא בן דוסא לבתו - 'מי שאמר לשמן וידלוק הוא יאמר לחומץ וידלוק'. וניסים אלו הם גדולים יותר ומצויים פחות. ע"כ תוכן דבריו. ובעומק ניסים אלו שייכים לארת המקיף הגמורה שפועלת למעלה מהטבע ועל כן אינה צריכה לשנות את הטבע רק פועלת לעצמה ללא כל שייכות לטבע. וזה המבואר כאן בדברי הרב שכאשר האדם נוהג בהשתוות אזי מאיר בו אור אין סוף הסובב השווה, ואזי ההנהגה הניסית הינה למעלה מכל גדי טבע ולא פועלת על ידי הטבע.

³ תענית כה.

⁴ וכתב בשיח יצחק הלך א, דרוש לשבת שובה (המשך) וזה לשונו: והוא ענין נפלא מאד, מובן למשכילים, שהנה בחלק העבודה ומעשה המצוות שהאדם עושה, יש בהם ב' חלקים, הא' הוא המעשה עצמו, שבוה גורם תיקונים גדולים למעלה, והב' הוא טוב המחשבה, לעשות בשביל עשות רצון המצוה יתברך לאהבתו, והמעשה עצמו הוא גוף המצוה, והמחשבה הזכה וטהורה הוא נשמת המצוה, ולכן כאשר האדם עושה המצוה בהרגלו, לא למען כוונת המצוה, לעשות רצונו יתברך, אשר צוה עליו, רק בדרך מצות אנשים מלומדה, אז אינו יכול להעיר ולגלות כוחות פנימיות, ולכן אין זה כדאי שיעשה ה' עמו נפלאות יוצאים מגדר הטבע, והוא מתנהג בנסים נסתרים, והוא מ"ש שאין החסד מגיע רק עד השמים לבד, משא"כ אם הוא עבד נאמן אצלו יתברך, ועושה המצוה בשמחה ובטוב לבב, למלאות רצון בוראו ולעשות נחת רוח ליוצרו, אז מאיר בו נשמת המצוה, ומתגלה טוב מחשבתו בפועל, לעורר ג"כ מחשבה עליונה, כמ"ש "נפלאותיך ומחשבותיך אלינו" וכו', כמ"ש, ולכן מתנהג ע"י פנימיות העולם, ומשתנה בעבורו סדרי בראשית, כמו ר' הנינא בן דוסא וחבריו החסידים וקדושי עליון, והם אשר נאמר עליהם "כי גדול מעל שמים חסדך".

עוד יש סיבה אחרת והוא בעבור הנאללים אשר עתיד

להאצילים אחר כך בתוך

המקום החלל ההוא הריק

ופנוי כנ"ל. והענין הוא כי

בהיות הנאללים בתמונת

העגולים הנה אזי יהיו כולם

קרובים ודבוקים בא"ס

הסובב אותם בהשוואה א'

גמורה והאור והשפע הצריך

להם יקבלום מן א"ס מכל

צדדיהם בשיקול א' משא"כ

אם היו הנאללים בבחי'

מרובע או משולש וכיוצא

בשאר תמונות כי אז היה

בהם זויות בולטות קרובות

אל הא"ס יותר משאר

צדדיהם ולא היה מקבלים

אור א"ס בהשוואה אחת.

ובסוף ענף ג' יתבאר טעם

למה הוצרך ענין הצמצום

הזה ומה ענינו:

מלחמה - אתחלתא דנאולה (מגילה ז' ע"ב)

מלחמה שלום

תיבה אחר תיבה בסוד אחרות הבריאה

עמלק

שְׂדֵה הָעִמְלֹקִי

כתיב (בראשית י"ד, ז), וַיִּשְׁבוּ וַיָּבֹאוּ אֶל עֵין מְשֻׁפֵּט הוּא קִדְשׁ וַיִּכּוּ אֶת כָּל שְׂדֵה הָעִמְלֹקִי וְגַם אֶת הָאֹמְרִי הַיֹּשֵׁב בְּחִצְצֹן תָּמָר. וְזוּ הַפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה שֶׁכָּתוּב בְּתוֹרָה עִמְלֹק. וְנִכְתָּב עַל שֵׁם הָעִתִּיד, כִּפְרֵשׁ"י (שם, ד"ה שְׂדֵה הָעִמְלֹקִי), וְז"ל, עִדְיִין לֹא נוֹלַד עִמְלֹק וְנִקְרָא עַל שֵׁם הָעִתִּיד, עַכ"ל.^א

ודו"ק, שֶׁהוּזְכָּר עִמְלֹק בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה בְּתוֹרָה בִּיחֹס לְמַלְחָמָה, וַיִּכּוּ אֶת כָּל שְׂדֵה הָעִמְלֹקִי. וְזֹאת הַיּוֹת, שְׁזֵהוּ כָל מַהוּת עִמְלֹק – מַלְחָמָה. וְלִכְךָ הוּא תָּמִיד בְּמִצַּב שֶׁל מַלְחָמָה – מְלַחְמָה לְה' בְּעִמְלֹק מְדָר דָּר (שְׁמוֹת י"ז, טו).^ב

תורה של עץ הדעת

וביתר דקות, כִּחַ עִמְלֹק נִקְרָא ע"ש הָעִתִּיד, כִּי שׁוֹרְשׁוֹ – דַּעַת דַּקְלֹקוּל, דַּעַת אוֹתוֹת עֵתֵד (עִתִּיד).

וכן מִכַּח דַּעַת דַּקְלֹקוּל, שֶׁשׁוֹרְשׁוֹ בְּעֵץ הַדַּעַת, נִלְחַם בְּאוֹרֵייתָא, שֶׁלֹּא תִתְגַּלֶּה מִדְּרַגַּת הַתּוֹרָה – עֵץ הַחַיִּים. וְזֵהוּ עוֹמֵק הַדְּבָרִים שֶׁבֵּא עִמְלֹק שֶׁקוֹדֵם מִתַּן תּוֹרָה, וּמִכַּחוּ ר'פּוּ יִדְיָהֶם מִן הַתּוֹרָה! וְהֵינּוּ, שֶׁנִּתְרַפּוּ יִדְיָהֶם מִמְּדֻרְגַּת תּוֹרָה דַּעַץ הַחַיִּים, שֶׁעֲלִיָּה כְּתִיב (מְשֻׁלֵי ג, יח) עֵץ חַיִּים הִיא לְמִתְזַקְּקִים בָּהּ, וְאַחֲזוּ בְּתוֹרָה שֶׁל עֵץ הַדַּעַת, שִׁישׁ בַּה טוֹב וְרַע, רַע לִשְׁוֹן רַעוּע, מִכַּח סַפְקָא, גִּימְטְרִיָּה עִמְלֹק, כְּנוֹדַע.

שורש עמלק רמוז בתיבה אלמנה

ושורשו בְּתוֹרָה רִמּוּז בְּתִיבָה אֶלְמָנָה. כִּפִּי שְׁמוּבָא בְּחִז"ל (כְּתוּבוֹת י' ע"ב) שְׁתִּיבַת 'אֶלְמָנָה' נִכְתְּבָה גַם הִיא עַל שֵׁם הָעִתִּיד, וְז"ל, מַאי אֶלְמָנָה? אִמְרַ רַב חֲנַנְא בְּגִדְתָּא: אֶלְמָנָה – עַל שֵׁם מְנָה, וְכו'. (מִקְשָׁה הַגְּמָרָא:) אֶלְמָנָה דְּכִתְיָבָא בְּאוֹרֵייתָא מַאי אִיכָא לְמִימַר? דַּעַתִּידִין רַבְנִין דַּמְתַּקְּנִי לָהּ מְנָה. וּמִי כְּתַב קָרָא לַעֲתִיד? אִין, דְּכִתְיָב (בְּרֵאשִׁית ב, יד) וְשֵׁם הַנְּהָר הַשְּׁלִישִׁי חִדְקָל הוּא הַלֶּלֶךְ קִדְמַת אֲשׁוּר, וְתַנָּא רַב יוֹסֵף: אֲשׁוּר – זֶה סְלִיקָא, וּמִי הוּא? אֵלָּא דַּעֲתִידָהּ, הַכָּא נְמִי דַּעֲתִידָהּ, עַכ"ל. וְהַבֵּן, שֶׁמִּכַּח עִמְלֹק נַעֲשִׂית כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כ'אֶלְמָנָה!

מגיד מראשית אחרית

ודרשו חִז"ל בְּמִדְרַשׁ (ב"ר, פֶּרֶשָׁה מִבְּ סִימָן ז), וְז"ל, וַיִּכּוּ אֶת כָּל שְׂדֵה הָעִמְלֹקִי. עִדְיִין לֹא נוֹלַד עִמְלֹק וְאֵת אִמְרַת וַיִּכּוּ אֶת כָּל שְׂדֵה הָעִמְלֹקִי. אֵלָּא מְגִיד מְרֵאשִׁית אַחֲרִית (יִשְׁעִיָּה מו, י). וְהֵינּוּ שֶׁעִמְלֹק כְּתִיב בּו רֵאשִׁית גּוֹיִם עִמְלֹק וְאַחֲרֵיתוֹ עֲדֵי אֲבָד (בְּמִדְבָר כֵּד, ס), עַכ"ל. וְלִכְךָ דִּיִּיקָא בְּעִמְלֹק נִגְלָה 'מְגִיד מְרֵאשִׁית אַחֲרִית, וְאַחֲרֵיתוֹ עֲדֵי אוֹבֵד'.

ודבר זֶה נִרְמָז בְּפִסְוֹק דִּידָן, כִּמ"ש בְּחֻמוֹת אַנְךְ (לֶךְ לך אוֹת יג), וְז"ל, וַיְבֹאוּ אֶל עֵין מְשֻׁפֵּט וְאוֹ יִהְיֶה עֵילוּי לְשִׁכְנָה שִׁיבָא לָהּ הָאָרָה מִחֻמְמָה סוּד קִדְשׁ וְז"ש הִיא קִדְשׁ, וְאוֹ וַיִּכּוּ אֶת כָּל שְׂדֵה הָעִמְלֹקִי, שִׁימְחָה זָכַר עִמְלֹק וְגַם אֶת הָאֹמְרִי הַיּוֹשֵׁב בְּחִצְצֹן, גִּימְטְרִיָּא עִמְלֹק, כְּלוּמַר כָּל הַנְּמִצָּא עִם עִמְלֹק מִרְ לוּ, וְזֵה רִמּוּז תַּמַּר, עַכ"ל. וְכִידוּעַ עִמְלֹק בְּגִימְטְרִיָּה מִר. וְדו"ק, שֶׁבְּמַלְחָמָה הָרִאשׁוֹנָה כְּבַר רִמּוּז מַחֲיִית עִמְלֹק, וְשִׁלּוּם עִם עִמְלֹק, הֵינּוּ בְּכִילּוּיָו.^א

^א ועין רמב"ן (שם, ד"ה שְׂדֵה הָעִמְלֹקִי), וְז"ל, וְהִנְכוּן בְּעֵינֵי בְּשֵׁדֵה הָעִמְלֹקִי, כִּי הִיָּה בְּיָמֵים הַקְּדוּמוֹנִים אָדָם נִכְבַּד מִכְּנֵי הַחוּרִי יוֹשֵׁב הָאָרֶץ, וּמִשֵּׁל עַל הַמְּקוֹם הַהוּא, וְשִׁמּוּ עִמְלֹק, וְאִלְפִין בְּכוֹר עֵשׂו קָרָא שֵׁם בְּנוֹ עַל שֵׁם הָאִישׁ הַהוּא. וְאוּלַי מִמְּשַׁפַּחַת תַּמְנַע אִמּוֹ הִיָּה, וּמִשֵּׁל גַם בְּמְקוֹם הַהוּא, וְהִיָּה שֵׁם אֶלּוֹף עֲלֵיהֶם, עַכ"ל.

^ב לְהַרְחֵבָה, עִיִּין מֵאֹמְרֵי הַמְּבַט הַפְּנִימִי (מַלְחָמַת עִמְלֹק).

^ג וְכֵן רִמּוּז בְּפִסְוֹק זֶה שֶׁעִמְלֹק בֵּא לְהִלְחֹם כְּנַגַּד צוֹרֵת אָדָם, הַיִּשְׂרָאֵלִים אֶת הָאֲדָם יִשְׂרָאֵל. וְכִי"כ הַרְד"ק (בְּרֵאשִׁית יד, ז), וְז"ל, שְׂדֵה הָעִמְלֹקִי – מִישׁוֹר גְּדוֹל, שְׁעָרִים בְּנוּיִת בּוֹ נִקְרָא שְׂדֵה, עַכ"ל. וְהֵינּוּ שֶׁעִמְלֹק הֵיפֵךְ הַיּוֹשֵׁר, אוֹתוֹת עַק – מַל, עַק – עַקְמוּמִיּוֹת, כָּל הַיּוֹתוֹ הֵיפֵךְ אֲשֶׁר עֲשָׂה הָאֱלֹהִים אֶת הָאֲדָם יִשְׂרָאֵל (קִהְלֵת ז, כט). וּמִטַּעַם הַכִּי הוּא יוֹשֵׁב בְּמִישׁוֹר, לַעֲקוֹר כַּח מִישׁוֹר, כַּח הַיּוֹשֵׁר. וְלְהַרְחֵבָה, נִיתָן לַעֲיִין בְּשִׁיעוֹר 'עִמְלֹק – כְּנַגַּד צוֹרֵת אָדָם' בְּקוֹנְטְרַס אֲאֵלְפֵךְ חֻמְמָה עֵרֶךְ עִמְלֹק.

בס"ד

בלבני פזרים

טו' אדר
יום שלישי
בלילה
[ליל רביעי]

21:30

רח. מעבר המיתלה 2א

קומה 6

ירושלים

[בית של הרב]

